תנ״ך · ראשונים · רש״י · נביאים

רש"י על יונה

רש״י

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש"י על יונה

רש״י

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשי-על-יונה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק ב 4
פסוק ג 4
פסוק ד 4
פסוק ה 4
פסוק ו 4
פסוק ז 4
פסוק ח 4
פסוק י 5
פסוק יג 5
פסוק יד 5
פסוק טז 5
פרק ב 5
פסוק א 5
פסוק ב 5
פסוק ג 5
פסוק ד 5
פסוק ה 5
פסוק ו 6
פסוק ז 6
פסוק ח 6
פסוק ט 6
פסוק י 6
פרק ג 6
פסוק ד 6
פסוק ו 7
פסוק ז 7
פסוק ח 7
פסוק ט 7
פסוק י 7
פרק ד 7
פסוק א 7
פסוק ב 7
פסוק ו 7
פסוק ז 7
פסוק ח 7
פסוק י 7
פסוק יא 8

פרק א

פסוק ב
וּקְרָא עָלֶיהָ. אֶת קְרִיאָתִי:

פסוק ג
לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה. יָם שֶׁשְּׁמוֹ תַּרְשִׁישׁ, וְהוּא בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר: אֶבְרַח לִי הַיָּם, שֶׁאֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּץ לָאָרֶץ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: חַיֶּיךָ, יֵשׁ לִי שְׁלוּחִים כְּיוֹצֵא בְּךָ לִשְׁלוֹחַ אַחֲרֶיךָ וּלְהָבִיאֲךָ מִשָּׁם. מָשָׁל לְעֶבֶד כֹּהֵן שֶׁבָּרַח מִן רַבּוֹ וְנִכְנַס לְבֵית הַקְּבָרוֹת. אָמַר לוֹ רַבּוֹ: יֵשׁ לִי עֲבָדִים כַּיּוֹצֵא בְּךָ לִשְׁלוֹחַ אַחֲרֶיךָ וּלְהָבִיאֲךָ מִשָּׁם. וּמָה רָאָה יוֹנָה שֶׁלֹּא רָצָה לֵילֵךְ אֶל נִינְוֵה? אָמַר: הָעַכּוּ"ם קְרוֹבֵי תְּשׁוּבָה הֵם, אִם אוֹמַר לָהֶם וְיַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה נִמְצֵאתִי מְחַיֵּב אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין שׁוֹמְעִים לִדְבָרֵי הַנְּבִיאִים:

וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ. הַקְּדִים לְתֵת שְׂכָרָהּ, וְאֵין דֶּרֶךְ יוֹרְדֵי הַיָּם לָתֵת שְׂכַר הַסְּפִינָה עַד שְׁעַת הַיְצִיאָה, וְהוּא הִקְדִּים. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁנָּתַן שְׂכַר כֻּלָּהּ:

פסוק ד
חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר. נִדְמֵית כְּאִלּוּ הִיא נִשְׁבֶּרֶת:

פסוק ה
הַמַּלָּחִים. בְּנֵי אָדָם הַמַּנְהִיגִים אֶת הַסְּפִינָה:

אִישׁ אֶל אֱלֹהָיו. מִן שִׁבְעִים אוּמּוֹת שֶׁל עַכּוּ"ם הָיוּ שָׁם:

פסוק ו
רַב הַחֹבֵל. שַׂר הַמַּלָּחִים, שֶׁאַף הֵם נִקְרָאִים חוֹבְלֵי הַיָּם, וּבְלַעַ"ז גוּבֶירְנִיי"ל:

מַה לְּךָ נִרְדָּם. מַה לְּךָ לִהְיוֹת נִרְדָּם? אֵין עַתָּה עֵת רְדֹם:

יִתְעַשֵּׁת. לְשׁוֹן מַחֲשָׁבָה, וְכֵן "עֻשְׁתּוֹנֹתָיו" (תהלים קמ"ו:ד), "וּמַלְכָּא עֲשִׁית" (דניאל ו:ד):

פסוק ז
לְכוּ וְנַפִּילָה גּוֹרָלוֹת. רוֹאִים הָיוּ שֶׁאֵר סְפִינוֹת הוֹלְכוֹת בַּיָּם בְּשָׁלוֹם וְשֶׁלָּהֶם מִשְׁתַּבֶּרֶת. אָמְרוּ: בִּשְׁבִיל אֶחָד מִמֶּנּוּ הוּא. כֵּן מָצִינוּ בְּפִרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

בְּשֶׁלְמִי. בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל מִי מִמֶּנּוּ:

פסוק ח
הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי. לְמִי חֲטָאתָ אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל כֵּן הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ:

מַה מְּלַאכְתְּךָ. שֶׁמָּא פְּשַׁעְתָּ בְּאוּמָּנוּתְךָ:

וּמֵאַיִן תָּבֹא. שֶׁמָּא עַל אַנְשֵׁי אוֹתוֹ מָקוֹם נִגְזְרָה גְּזֵרָה אֲפִילּוּ אֵין אַתָּה בָּהּ:

וְאֵי מִזֶּה עַם אָתָּה. שֶׁמָּא עַמְּךָ חָטְאוּ:

פסוק י
מַה זֹּאת עָשִׂיתָ. לְמָה עָשִׂיתָ כֵּן לִבְרֹחַ מִן מוֹשֵׁל כָּזֶה:

פסוק יג
וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים. יָגְעוּ וְעָסְקוּ כְּחוֹתֵר בַּמַּחְתֶּרֶת:

פסוק יד
בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה. בֶּעָוֹן שֶׁנִּשְׁלַח יָד בְּנַפְשׁוֹ:

פסוק טז
וַיִּדְּרוּ נְדָרִים. שֶׁיִּתְגַּיְּרוּ:

פרק ב

פסוק א
דָּג גָּדוֹל. זָכָר הָיָה וְהָיָה עוֹמֵד בְּרֶוַח וְלֹא נָתַן לֵב לְהִתְפַּלֵּל. רָמַז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַדָּג וְהֵקִיאוֹ לְתוֹךְ פִּיהוּ שֶׁל נְקֵבָה שֶׁהָיְתָה מְלֵאָה עוּבָּרִים, וְהָיָה שָׁם בְּדוֹחַק וַיִּתְפַּלֵּל שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר "מִמְּעֵי הַדָּגָה". (**וַיְמַן ה'**. אוֹתָן ט"ז יָמִים שֶׁחָסְרוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַמָּן, שֶׁלֹּא אָכְלוּ מִ' שָׁנִים שְׁלֵימוֹת הַמָּן. זֶה לָקַח הַקָּבָ"ה וּפִרְנֵס אֶת הַדָּג שֶׁלֹּא יְעוּכַּל יוֹנָה בְּמֵעָיו, וְגַם יוֹנָה אָכַל בְּתוֹכוֹ מִזֶּה הַמָּן. לָכֵן נֶאֱמַר וַיְמַן – אוֹתִיּוֹת י"ו מ"ן. וְכֵן וַיְמַ"ן קִיקָיוֹן שֶׁהָיָה אוֹכֵל דִּ' עוֹמְרִים, לָכֵן נֶאֱמַר דִּ' פְּעָמִים וַיְמַן. וּבְלָשׁוֹן יָוָן נִקְרָא מָן קִיקָא, וְעַל זֶה נֶאֱמַר קי"ק יו"ן. סוד מישרים):

פסוק ב
(**ה' אלהיו** שִׁתֵּף דִּין וְרַחֲמִים, זְכוּת אַבְרָהָם וְיִצְחָק. **ממעי הדגה** זֶה יַעֲקֹב. סוד מישרים):

פסוק ג
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי. מִבֶּטֶן הַדָּג שֶׁהוּא כִּשְׁאוֹל לִי:

פסוק ד
כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ. כָּל נַחְשׁוּלוֹהִי דְיַמָּא, עַל שֵׁם שֶׁהַנַּחְשׁוֹל מְשַׁבֵּר וּמְפָרֵק אֶת הַיָּם:

פסוק ה
וַאֲנִי אָמַרְתִּי. כְּשֶׁהִשְׁלִיכוּנִי אֶל הַיָּם: הִנְנִי מֵת וְנִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:
אַךְ. רָאִיתִי שֶׁקִּימְתַּנִי כָּל אֵלּוּ הַיָּמִים, יָדַעְתִּי כִּי אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ:

פסוק ו

סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי. יַמָּא דְסוּף תְּלֵי לְעֵילּ מִן רֵישִׁי, שֶׁהָרְאָהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַם סוּף וְאֵיךְ עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי עֵינַי הַדָּגָה כְּמִין שְׁתֵּי חַלּוֹנוֹת וּמִסְתַּכֵּל וְרוֹאֶה כָּל מַה שֶּׁבַּיָּם:

פסוק ז

לְקַצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי. לְסוֹף מִדַּת הֶהָרִים הַקְּבוּעִים עַל הַתְּהוֹם יָרַדְתִּי:

"אֲנִי אָמַרְתִּי" **הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדִי**. כְּנֶגְדִּי לְמַעְלָה מִמֶּנִּי סָגוּר וְלֹא אֵצֵא לְעוֹלָם. בַּעֲדִי כְּמוֹ "וְסָגַרְתִּ הַדֶּלֶת בַּעֲדֵךְ" (מלכים ב ד:ד), וְכֵן כָּל בְּעַד שֶׁבַּמִּקְרָא "עוֹר בְּעַד עוֹר" (איוב ב:ד) – אֵבֶר כְּנֶגֶד אֵבֶר:

לְעוֹלָם. מוֹסָב עַל מַה שֶּׁאָמַר לְמַעְלָה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי, וַאֲנִי אָמַרְתִּי הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ סְגוּרִים בַּעֲדִי לְעוֹלָם:

וַתַּעַל מִשַּׁחַת חַיַּי. אֲבָל כְּבָר רָאִיתִי כָּאן גֵּיהִנֹּם וּמִשָּׁם הֶעֱלִיתָנִי, וְהִנְנִי עַתָּה כְּנֶגֶד תַּחַת הַהֵיכָל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר: "אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ", "וַתָּבֹא אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ":

פסוק ח

בְּהִתְעַטֵּף. בְּאִשְׁתַּלְהָיוּת, וְכֵן "בְּהִתְעַטֵּף נַפְשָׁם", וְכֵן "בַּעֲטַף עוֹלֵל" (איכה ב:יא):

פסוק ט

מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא. אוֹתָן שֶׁעוֹבְדִים לְעַכּוּ"ם:

חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ. יִרְאַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁכָּל חַסְדָּם וְטוֹבָתָם מֵאִתּוֹ יַעֲזֹבוּ, אֲבָל אֲנִי אֵינִי כֵן אֶלָּא בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לָךְ. כְּךָ תִּרְגֵּם יוֹנָתָן. וּפִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּרְשׁוּ כְּלַפֵּי הַמַּלְחִים שֶׁעָזְבוּ חַסְדָּם שֶׁהָיוּ מְטִיבִים לְעַכּוּ"ם וְנִתְגַּיְּרוּ:

פסוק י

יְשׁוּעָתָה לַה'. נִדְרֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה אֲשֶׁלֵּם לְשֵׁם יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר לַה'. יְשׁוּעָתָה כְּמוֹ לִישׁוּעָתָה, וְכֵן "קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ" (תהלים מד:כז) – לְעֶזְרָה שֶׁלָּנוּ:

פרק ג

פסוק ד

נָהְפָּכַת. נֶחֱרֶבֶת. (וְלֹא אָמַר נֶחֱרֶבֶת כִּי נָהְפָּכַת מְשַׁמֵּשׁ שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת, רַע וְטוֹב: אִם לֹא יַעֲשׂוּ תְשׁוּבָה – נֶחֱרֶבֶת, וְאִם יַעֲשׂוּ תְשׁוּבָה – אִז נָהְפָּכַת. עַל אַנְשֵׁי נִינְוֵה קָאֵי שֶׁיִּהַפְכוּ מֵרָעָה לְטוֹבָה וְיַעֲשׂוּ תְשׁוּבָה. הג"ה דר"ע):

פסוק ו
אַדַּרְתּוֹ. לְבוּשׁ יְקָרֵיהּ:

פסוק ז
וַיַּזְעֵק. צִוָּה וְהִכְרִיז:
מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וּגְדוֹלָיו. מֵעֲצַת הַמֶּלֶךְ וּגְדוֹלָיו צִוּוּ לְהַכְרִיז:

פסוק ח
וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים בְּחָזְקָה. אָסְרוּ אִמָּהוֹת לְבַד וְהַוְלָדוֹת לְבַד. אָמְרוּ לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אֵין אַתָּה מְרַחֵם עָלֵינוּ אֵין אָנוּ מְרַחֲמִים עַל אֵלּוּ:

פסוק ט
מִי יוֹדֵעַ. עֲבֵירוֹת שֶׁבְּיָדוֹ יָשׁוּב:

פסוק י
וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים. נִתְעַשֵּׁת עַל הָרָעָה לָשׁוּב מִמֶּנָּה:

פרק ד

פסוק א
וַיֵּרַע אֶל יוֹנָה. אָמַר: עַכְשָׁיו יֹאמְרוּ הָעַכּוּ"ם שֶׁאֲנִי נְבִיא הַשֶּׁקֶר:

פסוק ב
הֲלֹא זֶה דְבָרִי. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאִם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה לֹא תַּחֲרִיבֵם וְאֶהְיֶה שַׁקְרָן בְּעֵינֵיהֶם:

פסוק ו
וַיְמַן. לְשׁוֹן הַזְמָנָה:
לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ. מֵחוֹם הַשֶּׁמֶשׁ:
קִיקָיוֹן. עֵשֶׂב הַגָּדֵל לְמַעְלָה בַּעֲנָפִים רַבִּים וּמֵצִיל, וְכָךְ שְׁמוֹ:

פסוק ז
וַתַּךְ. הַתּוֹלַעַת אֶת הַקִּיקָיוֹן. בְּמָקוֹם שֶׁיֹּאמַר לְזָכָר וַיַּךְ, יֹאמַר לְשׁוֹן נְקֵבָה וַתַּךְ:

פסוק ח
חֲרִישִׁית. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: בְּשָׁעָה שֶׁמְּנַשֶּׁבֶת מַשְׁתֶּקֶת כָּל הָרוּחוֹת מִפָּנֶיהָ וְהִיא חַמָּה מְאֹד. וְכֵן תִּרְגֵּם יוֹנָתָן: שְׁתִיקָא:
וַיִּתְעַלָּף. פשמיי"ר בְּלַעַ"ז:

פסוק י
לֹא עָמַלְתָּ בּוֹ. בַּחֲרִישָׁה וּזְרִיעָה וְהַשְׁקָאת מַיִם:

שֶׁבִּן לַיְלָה. כְּמוֹ בֶּן לַיְלָה, לֹא גָדַל אֶלָּא לַיְלָה אֶחָד:

פסוק יא

אֲשֶׁר לֹא יָדַע וגו'. קְטַנִּים:

וּבְהֵמָה רַבָּה. בְּנֵי אָדָם גְּדוֹלִים וְדַעְתָּן כִּבְהֵמָה, שֶׁאֵינָם מַכִּירִים מִי בְּרָאָם: